

Ein neyðug trygd

VIT eru nú farin inn í ta tíðina á árinu, har fólk hava møguleikan at brúka píkar. Mong skifta yvir til píkadekk alt fyri eitt hetta er loyvt, t.v.s. eftir hálvan okt., meðan onnur bíða til fyrsti kavin er komin. Um somu tíð munnhøgast fólk, um tað í heila tikið er rætt og neyðugt at brúka píkar. Onkur heldur, at teir eiga at vera bannaðir við lóg, onnur halda, at teir eru góð trygd hjá fólki, sum brúka bil.

TAÐ var Jógvan Sundstein, vara-løgmaður, sum herfyri tendraði í kjakið um píkar, tá hann herfyri álegði starvsfeløgum sínum í Tinganesi at gera uppskot um at banna nýtisluna av píkunum. Hetta gjørdi hann út frá tí sannføring, at píkarir hava skaðiliga ávirkan á fólkaheilsuna og umhvørvið sum heild. Tað er so einki nýtt í, at nettup fólkafløksmenn ganga á odda í herferðini móti píkunum. Vit minnst fyrrverandi landsstýrismannin D. P. Danielsen, sum vildi hava fullkomið bann móti píkunum, og síðani tá hevur eisini býráðsformaðurin í Havn røð uppundir hetta sama.

SOSIALURIN hevði herfyri rættiliga

drúgva viðgerð av málinum, har vit royndu at lýsa tað frá ymsum síðum. Og nú í vikuni tók so sjónvarpið málið til viðgerðar í sendingini »Trý korter um píkar«. Har hoyrdu vit so fólk siga sína hugsan fyri og í móti píkunum.

TAÐ skal ikki vera nakar ivi um, hvat støða okkara er til hetta mál. Vit kunnu fult og heilt taka undir við tí, sum umboðið fyri Bileftirlitið, Rókur Dalsgaard, førði fram. Niður-støða hansara var greið og skilagóð. Nevniliga hon, at so leingi vit ikki hava nakað, sum er eins gott ella betri at bjóða fólki at brúka í staðin fyri píkar, so eigur forboð ikki at verða sett móti at brúka teir. Vit mugu ikki geva fólki, sum vitturliga hava brúk fyri bili, ein falskan tryggleika — við bráðdliga at taka píkarir frá teimum og siga, at onnur dekk eru eins góð og trygg.

SAMI maður segði herfyri við Sosialin, at vit eru noydd til at taka føroyska veðurlagið við í metingar-nar, tá vit tosa um píkarir. Glerstoytt er á morgni, tátt um dagin, og tá tíð er at fara heim frá arbeiði, kann aftur vera glerstoytt, førði hann tá fram. Hann vísti so eisini á — og endurtók tað í SvF, at tá vit hava so nógvir brekkur, og býar-planleggjararnir halda fram við at

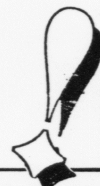
gera brekku, so eru vit noydd til at hava okkurt at verja okkum við, og her eru píkarir besta tryggin — verjan. Og hann nevndi eisini kavaruðdingina, at so leingi vit ikki hava eina hampuliga kavaruðding, kunnu vit ikki tosa um at banna píkunum. Hann minti so eisini á spæll-plássioð hjá børnunum — millum bilarnar, og helt tað vera ógvuliga ó-moralskt at samanbera mannalív við tons av asfalti.

TALSMENNINIR fyri at banna píkunum hava víst á, at tað píkaslitioð á vegunum kostar samfelagnum ov nógv, og at tað eisini er heilsuskaðiligt. Vit eru ikki ósamd í tí, at hetta kostar og er skaðiligt, men vit verða noydd til at vera realistisk og spyrja okkum sjálv, hvat nú kostar mest. Og her er støða okkara púra á linju við hana hjá bileftirlitsmanninum: soleingi vit ikki hava betri trygd skulu píkar ikki bannast. Tað undrar annars, at tað júst skulu vera fólka-fløksmenn, sum ganga á odda, tá talan er um at seta forboð.

VANLIGA plaga somu fólkafløksmenn at lasta javnaðarmonnum eitt nú í Svøríki fyri, at alt skal byggja á forboð. Nei, vit eiga ikki at seta forboð á hesum øki. Tað vil heilt vist hava við sær, at fleiri fólk fara at koma til skaða í ferðsluni, og hvat

kostnaðinum av sliti á vegunum viðvíkur, so er hann peanuts móti tí kostnaði, sum fólkafløksmenn á eisini bílskaði fer at blíva til. At vit skulu vanda okkum betur um brúkið av píkunum, er so ein heilt annar spurningur, men latið vera við at hava eina so avgjörða og frelsta, fyri ikki at siga fundamentalistiska, stöðu til eitt bann móti brúkinum av píkunum — hesi so neyðugu tryggin hjá tí meiniga manninum.

TAÐ eigur ikki at koma politikkur í píkarir. Har eigur fólkafløksmenn at halda fingrarnar vekk og lata tey serkønu meta um málið. Tað er ikki talan um antin ella — um svart ella hvítt, soleiðis sum umboð fyri henda flokk hava lagt upp til við sjálvum varaløgmanni á odda. Hann átti heldur at ansa eftir kassanum í Tinganesi og ikki brúkt tíð sína til slíkt. Alfa og omega í málinum er at vit læra at húsað betri við píkunum. Og til tess er neyðugt við upplýsing og aftur upplýsing.

sosigaley

Dimmalætting
FÖGJA
TÍNDI

DAGBLAÐIÐ

TUKKA
KRUSUR

14. SEPTEMBER

FRIÐ FÖROYAR

NORÐLÝST

Dagblaðið og rúsdrekka

Tað er ikki oftani, at vit eru samdir við tí í verður skrivað í oddagreini í Dagblaðnum. Men hesaferð bar til. Blaðið hevur í gjár oddagreini um rúsdrekka-lógini og skýrir verandi lóg meira og minni sum eina fornaldarleiv, ið als ikki hóskar til samfelagið í dag. Blaðið skrivur m.a.: »Náttúrligt er at spyrja: hví drekka vit so nógv? Stórsta partin av svarinum finna vit óivað í eini lóg, sum fyri ávíst rúsdrekka ásetur, hvussu nógv vit kunnu drekka, men ikki hvussu litið. Størsti trupulleikin er hópbileggingin og tær harav fylgjandi hóp-goymslurnar, sum lætta um atgongdina hjá teimum ungu til rúsdrekka og beinleiðis

skapa peri-
odudrankarar.»

Bladið sigur eisini, at vit við hesi skipan ongantíð fáa eitt »náttúrligt forhold» til rúsdrekka og heldur fram:

»Vit drekka kanska ikki so nógv meira enn onnur. Men vit drekka órvísi. Utloysingin er rituell og er ein umbering fyri einum balli í sær sjálvum. Og hetta ritual er skapt av sjálvari tí fløku lógini»

Bladið skjýtur upp at landsstýrið beinanvegin avtekur gomlu lógina, skipar fyri sølu av øli og víni á matstovum og gist-ingarhúsum, men selir brennivínið gjøgnum einkarsølu. Og bladið endar:

»Treytin má og skal vera, at eftirlitið verður so strangt sum gjørligt til tess at tryggja, at

umleggingin veruliga fær eina positiva ávirkan á núverandi misnýtslu millum ungfolkið»

Sum heild eru vit samdir við Dagblaðnum í tí, at verandi lóggáva eigur at verða broytt, so nógvir vansar hon hevur. Hvat tað enn er at hava eitt náttúrligt forhold til rúsdrekka, so kunnu vit kortini verða samdir um, at verandi lóggáva í roynd og veru gevur okkum eitt ónáttúrligt forhold til rúsdrekka. Vit hava hug at fara longur og siga, at vit eiga at stíla fram móti eini nógv fríari skipan, men uppskotið hjá landsstýrinum um eina einkarsølu er helst eitt neyðugt stíg á leiðini til eina enn liberalari skipan. Og fyri at fáa hol á lógina og yvirhøvur fáa nakra broyting framda, so nyttar heldur ikki at seta fram so liberal

uppskot, sum gera, at alt málið dettur á gólvið aftur.

Tí tað er vituligt, at við verandi samanseting á tingi verður eingin liberal rúsdrekkaalóggáva samtykt her og nú. Tí er einki annað at gera enn at fara fram stig fyri stig, og tað verður tí áhugavert, hvussu nýggja lógaruppskotið fer at siggja út, tá tað verður lagt framaftur. Tað hevur sjálvandi skund at fáa hetta frá hondini, men tað er rætt, at tingnevndin, sum hevur málið um hendi, brúka ta tíð, sum er neyðug fyri at fáa eitt gott uppskot, sum fær undir-tøku á tingi. Er uppskotið hvørki fuglur ella fiskur og hevur ein ikki tryggja sær meiriluta í tingini, so varð tað betur ógjørt.

Hvør ræður

Hóast vit hava landsstýri at stýra landinum, so hoyra vit av og á, at tað í veruleikanum eru okkara pen-ingastovnar, sum stýra øllum. Í sendingini í útvarpinum um alivinnuna tús-kvæðið hoyrdu vit formannin í Føroya Havbún-adarfelag siga, at tað eina og aleina eru bankarnir, sum avgera lagnuna hjá alivinnuni. Henda nýggja vinna er í teirra hondum øll sum hon er. Hetta fær okkum at spyrja, hvør tá avger lagnuna hjá øllum fiskiðnaðinum og fiskiflotanum ja øllum vinnulivinum og tá næstan samfelagnum øllum! Er tað veruliga so, at bankarnir einsamallir avgera framtíðina hjá øllum vinnulivinum, eisini tá tað almenna stendur aftanfyrir og veðheldur fyri mongum virki og skipi! Vit hava ráðharrar innanfyri hetta og hatta og vit hava tingmenn í hópatali. Hava hesir veruliga einki at skula hava sagt, tá avtornar: hvørja kós framtíðar skútan Føroyar leggur! Tað vóru primert bankarnir, sum lögdu brenni undir ta seinni yvir-

upphitaðu grýtuna, sum at enda fleyt yvir við at pumpa pengar út á marknaðin uttan avmarkingar. Tað æt einaferð, at bankar og fría fyrirtakssemið vóru fyrir, at tað sum ikki kundi standa mátti falla. Men eru tað nú ikki júst somu bankar og fólk, sum vilja halda lív í nettup tí, sum ikki er ført fyrir at fóta sær longur og harvið halda lív í eini ósunnari vinnu eitt nú tvi-halda um verandi flakavirki? Hvussu verður við framtíðar vinnu í Føroyum. Hvør avger hesa framtíð: vinnan sjálv, bankarnir ella landsstýrið! Tað er eingin loyna, at hvørja ferð tað gongur galið í vinnuni, tá fær tað almenna skyldina, antin fyrir ov nógv uppi-blanding ella ov litla stýring. Hvat um bankar og vinnulív eisini tóku í egnan barm. Og hvat við at hugt at ráðgevningini, sum bæði bankar, vinnulív og tað almenna hava brúkt hjá hesi seinastu árinu. Hvussu stór-an part av skyldini eiga hesir ráðgevar og grann-skøðaravirki, sum ókrítiskt hava givið sítt viðmæli til nærsagt øll proekt.